

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžo/37/2015
Identifikačné číslo spisu: 6014200807
Dátum vydania rozhodnutia: 29.11.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:6014200807.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Distrib Capital, s.r.o., so sídlom Gorkého 6 , 811 01 Bratislava, IČO: 36 705 691, právne zastúpený: OLEXOVA VASILISIN s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Gorkého 6, 811 01 Bratislava, proti žalovanému: Krajský súd v Banskej Bystrici, so sídlom Skuteckého 7, 974 87 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Spr.3046/14 zo dňa 23. apríla 2014, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 23S/118/2014-65 zo dňa 29. októbra 2014 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 23S/118/2014-65 zo dňa 29. októbra 2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“), rozsudkom č.k. 23S/118/2014-65 zo dňa 29.10.2014 zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Spr.3046/14 zo dňa 23.04.2014, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového orgánu - Okresného súdu Zvolen č. Spr. 24/14/S-11 zo dňa 12.03.2014 o nesprístupnení informácie žalobcovi v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z.z.“). O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

2. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že žalobca žiadosťou doručenou Okresnému súdu Zvolen dňa 3.3.2014 žiadal sprístupniť informácie o všetkých súdnych konaniach, ktoré súčasne spĺňajú charakteristiky:

- konanie začalo na Okresnom súde Zvolen,
- konanie bolo zapísané do jedného zo súdnych registrov „C“, „Cb“, „Ro“ alebo „Rob“ podľa vyhlášky MS SR č.543/2005 Z.z. prílohy č. 1 kapitoly II. časti B. bodu 1, resp. časti C. bodu 1 alebo časti J,
- v konaní má súd povinnosť podľa § 49 ods. 1 O.s.p. doručovať písomnosti pre žalobcu len advokátskej kancelárii Ulianko & Holčík, s.r.o., alebo Ulianko & partners, s.r.o., so sídlom Nám. SNP 27, 960 01 Zvolen, alebo ak je žalobcov viac, za jedného z nich má takúto povinnosť,
- v konaní žalovaný, ak je fyzickou osobou, nemá bydlisko v obvode Zvolen, ani ak je právnickou osobou, nemá sídlo v obvode Zvolen (obvod podľa § 2 ods. 33 zákona č. 371/2004 Z.z.).

Z takto vymedzených konaní žalobca požadoval informácie v rozsahu:

- spisová značka konania pridelená Okresnému súdu Zvolen,
- meno sudcu,
- informácia, či vec bola na Okresnom súde Zvolen ukončená postúpením veci inému súdu podľa § 105 ods. 2 O.s.p..

3. Žalovaný ako aj prvostupňový orgán nesprístupnenie informácie odôvodnili tým, že požadované informácie sa netýkajú činnosti okresného súdu, ale sa viažu na činnosť súkromnej osoby, pričom v časti „v konaní žalovaný, ak je fyzickou osobou, nemá bydlisko v obvode Zvolen, ani ak je právnickou osobou, nemá sídlo v obvode Zvolen, či vec bola na Okresnom súde Zvolen ukončená postúpením veci inému súdu podľa § 105 ods. 2 O.s.p.“, sa týkajú rozhodovacej činnosti súdu a povinná osoba ich nemá z dostupnej evidencie k dispozícii. O pobyte a sídle žalovaného súd síce nerozhoduje, ale táto informácia sa nachádza v súdnom spise a informáciu o tom, či žalovaný nemá bydlisko alebo sídlo v obvode Zvolen, je možné zisťovať len ako novú informáciu a vytvárať ju, pretože súd takouto informáciou z dostupnej evidencie nedisponuje. Na poskytnutie informácie o postúpení veci sa nevzťahuje výnimka z obmedzenia podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z., nakoľko žalobca nežiadal o konkrétne rozhodnutia súdu ale len informáciu o postúpení veci. Informáciu o tom, či vec bola ukončená postúpením veci inému súdu, je možné zisťovať len ako novú informáciu a vytvárať ju, preto súd takouto informáciou z dostupnej evidencie nedisponuje. Žalobca namietal, že v predmetnej veci ide o vyhľadávanie a zhromažďovanie zhodného typu informácií z oddelených zdrojov zoskupených u povinnej osoby, ktoré nemožno považovať za vytváranie nových informácií, pretože povinné osoby by nemuseli prakticky poskytovať žiadne informácie, čo by znamenalo popretie ústavného práva na informácie. Sprístupnenie požadovaných informácií nemožno odmietnuť z dôvodu ich súkromnoprávnej povahy. Pojem rozhodovacia činnosť je potrebné podriaďovať rozhodnutiu o postupe v konaní t.j. procesné rozhodnutia, ktoré majú priamy vplyv na výsledok konania. Keďže rozhodnutie o postúpení veci je síce procesným rozhodnutím, ale nemá vplyv na výsledok konania, nejde o informáciu o rozhodovacej činnosti súdu.

4. Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že údaj o tom, či vec bola na Okresnom súde Zvolen ukončená postúpením veci inému súdu podľa § 105 ods. 2 O.s.p., je potrebné považovať za informáciu z rozhodovacej činnosti súdu a preto takúto informáciu súd nie je povinný poskytnúť žalobcovi. Pokiaľ sa týka ďalších požiadaviek žalobcu ide o informácie, o ktorých okresný súd nevedie osobitnú evidenciu a preto by musel takéto informácie vytvárať. Poukázal na ustanovenie § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z., v zmysle ktorého povinná osoba musí poskytovať iba informácie, ktoré má k dispozícii, pričom zákon č. 211/2000 Z.z. neukladá povinnej osobe povinnosť vytvárať informácie, ktoré v čase podania žiadosti neexistujú. Sprístupnenie týchto informácií môže povinná osoba odmietnuť z dôvodu, že ich nemá k dispozícii. Žalobca v predmetnej veci požiadal okresný súd o informáciu, ktorá by kvalifikovaným spôsobom spracovania informácií predstavovala vytvorenie kvalitatívne novej informácie. Záverom krajský súd s poukazom na § 2 O.s.p. vyslovil názor, že žalobcom požadované informácie nemajú povahu realizácie práva na informácie, ale sú už na hranici zneužitia práva, ktoré nepožíva právnu ochranu.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalobca prostredníctvom právneho zástupcu včas odvolanie, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňového orgánu zrušil s tým, že prvostupňový orgán je povinný sprístupniť žalobcovi požadované informácie. Žalobca v dôvodoch odvolania poukázal na nezákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, spočívajúcu v porušení § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z.. Krajský súd sa v odôvodnení rozsudku nevysporiadal s námietkami žalobcu týkajúcimi sa informácie o postúpení veci, keď sa len stotožnil so závermi žalovaného obsiahnutými v napadnutom rozhodnutí a vo vyjadrení k žalobe. Žalobca taktiež namietal nezákonnosť rozhodnutia žalovaného, ktorý nesprávne aplikoval ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. v súvislosti s informáciou o bydlisku resp. sídle účastníka a postúpení veci. Krajský súd aj v tomto prípade len prevzal argumentáciu žalovaného bez tohto, aby sa vysporiadal s námietkou žalobcu o tom, že tieto informácie sa netýkajú rozhodovacej činnosti a teda nie je daný dôvod na ich nesprístupnenie. Z

uvedených dôvodov vníma rozhodnutie krajského súdu ako arbitrárne, čím došlo k porušeniu čl. 46 Ústavy SR.

6. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu zopakoval dôvody uvedené v napadnutom rozhodnutí resp. vo vyjadrení k žalobe a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo z dôvodov a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

8. Podľa § 491 ods. 1 zákona NR SR č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „S.s.p.“) ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti O.s.p. pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

9. Podľa § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti O.s.p. začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

10. V správnom súdnictve preskúmajú súde na základe žalôb, alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O.s.p.).

11. Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím, či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami ako ten o koho práva v konaní ide. V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postup, sa postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O.s.p. (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

12. Podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z., povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov alebo orgánu činného v trestnom konaní okrem informácie, ktorá sa sprístupňuje podľa osobitného predpisu, rozhodnutia policajta v prípravnom konaní podľa druhej časti druhej hlavy piateho dieľu Trestného poriadku a informácie o vznesení obvinenia vrátane opisu skutku, ak ich sprístupnenie nezakazuje zákon alebo ak ich sprístupnenie neohrozuje práva a právom chránené záujmy.

13. Podľa § 82a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch, súde sú povinné zverejňovať právoplatné rozhodnutia vo veci samej, rozhodnutia, ktorými sa končí konanie, rozhodnutia o neodkladnom opatrení a rozhodnutia o odklade vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu, a to do 15 pracovných dní od dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia; ak rozhodnutie nebolo vyhotovené ku dňu jeho právoplatnosti, lehota na zverejnenie rozhodnutia začína plynúť dňom vyhotovenia rozhodnutia.

14. Podľa § 82a ods. 5 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch, súde sprístupňujú verejnosti na základe žiadosti podľa osobitného zákona všetky súdne rozhodnutia, vrátane neprávoplatných rozhodnutí a rozhodnutí, ktoré nie sú rozhodnutiami vo veci samej. Súde pritom robia opatrenia na ochranu práv a právom chránených záujmov

15. Z obsahu podaného odvolania vyplýva, že žalobca namietal nepreskúmateľnosť a protiústavnosť

rozhodnutia žalovaného a v nadväznosti naň aj rozsudku krajského súdu, ktorý žalobu zamietol, bez toho, aby svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnil. Nezákonnosť napadnutého rozhodnutia o nesprístupnení informácií žalobca odôvodnil tým, že ním požadované informácie žalovaný v čase podania žiadosti mal k dispozícii, keďže ide o informácie, s ktorými okresný súd narába, pričom nejde o vytváranie nových informácií a ani o informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdu.

16. Odvolací súd predovšetkým považoval za potrebné uviesť, že obmedzenie prístupu k informáciám z dôvodu ich väzby na rozhodovaciu činnosť súdu si vyžaduje náležité odôvodnenie, ktoré poskytne žiadateľovi dostatočnú odpoveď na to, čo je obsahom pojmu rozhodovacia činnosť súdu a v nadväznosti na to, či žiadateľom požadované informácie sú alebo nie sú obsahom rozhodovacej činnosti súdu. Podľa názoru odvolacieho súdu sa krajský súd týmito požiadavkami dôsledne neriadil, nakoľko len odkazom na príslušné zákonné ustanovenia a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5SŽi/1/2011 zo dňa 15.12.2011 skonštatoval, že informácie o postúpení veci inému súdu sa týkajú rozhodovacej činnosti súdu a preto ich súd nie je povinný poskytnúť. Krajský súd k uvedenému záveru dospel bez akýchkoľvek vlastných úvah a bez toho, aby sa bližšie zaoberal povahou informácie o postúpení veci inému súdu a jej vzťahom k pojmu rozhodovacia činnosť súdu. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu ďalej vyplýva, že vo vzťahu k ďalším požadovaným informáciám bol prístup k informáciám obmedzený dôvodom, že povinná osoba tieto informácie nemá k dispozícii a musela by ich vytvárať. Žalobca namietal, že v predmetnej veci nejde o vytváranie nových informácií, ale o zhromažďovanie zhodných informácií, ktoré existujú, nakoľko nimi povinná osoba disponuje. Je nepochybné, že žiadateľom požadované informácie ako také ku dňu podania žiadosti boli v dispozičnej sfére okresného súdu. Pokiaľ mal však krajský súd na mysli, že kumulovanie požiadaviek žalobcu má za následok vytvorenie nových informácií, bolo jeho povinnosťou tento záver zrozumiteľným spôsobom zdôvodniť. Krajský súd svoj záver o neexistencii a potrebe vytvárania nových informácií odôvodnil iba tak, že argumentáciu žalovaného prevzal do odôvodnenia svojho rozhodnutia bez toho, aby k tejto otázke zaujal vlastný právny názor, čím zaťažil rozhodnutie vadou nepreskúmateľnosti.

17. K otázke obmedzenia prístupu k informáciám odvolací súd uvádza, že je potrebné rozlišovať medzi pojmom rozhodovacia činnosť (kde sa informácie jej sa týkajúce neposkytujú) a pojmom informácie o rozhodnutí alebo o výsledku konania. Z logického a systematického výkladu ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. vyplýva, že pojmom informácie o rozhodnutí sa rozumejú informácie o rozhodnutí vo veci samej resp. rozhodnutí, ktorým sa konanie končí a nie čiastkové procesné úkony a rozhodnutia vydané v priebehu procesu, ktorých vydaním sa konanie nekončí, ale práve naopak pokračuje ďalej. V predmetnej veci je zrejmé, že žalobca sa okrem iných informácií domáhal sprístupnenia informácie o tom, či bola vec postúpená inému súdu a teda nejde o informáciu o rozhodnutí, navyše s prihliadnutím na to, že pri postúpení veci sa rozhodnutie nevydáva a postúpením veci sa konanie nekončí. Z uvedeného vyplýva, že obmedzenie prístupu k informácii o postúpení veci z dôvodu jej väzby na rozhodovaciu činnosť súdu sa javí ako dôvodné. Z vyjadrení žalovaného vyplýva, že informácie týkajúce sa postúpenia veci inému súdu sa v súdnom registri osobitne neevidujú a ich poskytnutie by vyžadovalo ďalšie spracovanie. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že zo zákona č. 211/2000 Z.z. nevyplýva povinnosť, ktorá by povinnému subjektu ukladala povinnosť vyhľadávať, zhromažďovať alebo spracovávať informácie, ktoré sa u povinnej osoby v individuálnej podobe nenachádzajú, o to viac ak by si zber a spracovanie týchto údajov vyžadovalo navýšenie personálnych a technických kapacít. Na uvedenom nič nemení ani možnosť predĺženia lehoty na vybavenie žiadosti v zmysle § 17 zákona č. 211/2000 Z.z. Účelom zákona č. 211/2000 Z.z. nie je paralyzovať činnosť orgánov verejnej moci, ale zabezpečiť poskytovanie informácií verejnosti primeraným spôsobom. Pokiaľ by povinná osoba musela spracovávať informácie podľa požiadaviek žiadateľa do inej podoby ako je tá, v ktorej sa nachádzajú, žiadosť o poskytnutie informácií by nadobudla povahu pokynu nadriadeného, čo nie je prípustné. Zo žiadosti žalobcu o poskytnutie informácií je zrejmé, že žalobca žiadal o poskytnutie informácií za kumulatívneho splnenia ním určených kritérií. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že samotná formulácia a štruktúra žiadosti nasvedčuje tomu, že zber a filtrácia jednotlivých informácií podľa požiadaviek žalobcu má povahu tvorivej činnosti, keďže jej výsledkom bude v konečnom dôsledku obsahovo iná (nová) informácia.

18. Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) v odôvodnení rozsudku súd

uvedie, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

19. Citované zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) vykladať a uplatňovať tak, že rozhodnutie súdu musí obsahovať dôvody, na základe ktorých je založené. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je teda aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Rozhodnutie súdu musí však obsahovať odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (k tomu pozri bližšie rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach sp.zn. IV. ÚS/115/03, či sp.zn. III. ÚS/60/04 - www.concourt.sk).

20. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu, však zhora definovanému právu na riadne odôvodnenie rozhodnutia nezodpovedá. Takéto odôvodnenie rozhodnutia nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej dostatočnosti konajúceho všeobecného súdu, nedáva zrozumiteľným spôsobom odpoveď na žalobcove námietky uvedené v žalobe.

21. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd musel konštatovať, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu je príliš všeobecné, stručné a bez akýchkoľvek vlastných úvah. Ak teda v posudzovanej veci krajský súd nepreskúmal komplexne žalobcove námietky a nevysporiadal sa s nimi v odôvodnení svojho rozsudku postupoval nedôsledne, a preto odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá a § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.), v ktorom krajský súd po náležitom vyporiadaní sa s žalobnými dôvodmi vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie dostatočne podrobne a konkrétne odôvodní tak, aby bolo v súlade s ústavným právom na spravodlivé súdne konanie.

22. Odvolací súd k zhora vyslovenému právnenému názoru považuje ešte za potrebné dodať, že napriek apelačnému opravnému systému, ktorý sa v správnom súdnictve v Slovenskej republike nateraz uplatňuje, primárne preskúmava zákonnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu krajský súd ako súd prvého stupňa. Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho je preskúmavať vecnú správnosť prvostupňových rozhodnutí a nie nahrádzať prieskumnú činnosť súdu prvého stupňa včítane odôvodňovania rozhodnutia.

23. V novom rozhodnutí rozhodne však krajský súd i o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.